Καναδάς: Ενθαρρύνοντας τα Εγκλήματα της Εξορυκτικής “Barrick Gold”

Yves Engler*
Μετάφραση: Δημήτρης Πλαστήρας, Επιμέλεια: Ιωάννα Μαραβελίδη

Θα συνεχίσει ο Καναδάς να στηρίζει την εκμετάλλευση των ορυκτών πόρων της Τανζανίας από την ***Barrick Gold***, ανεξάρτητα από τις παραβάσεις που κάνει η εταιρεία;

Θα σταματούσε η κυβέρνηση του Τζάστιν Τρυντώ να στηρίζει την εταιρεία από το Τορόντο αν όντως άρπαζε 10 δισεκατομμύρια δολάρια από την εξαθλιωμένη χώρα; Ή αν όντως 1.000 άνθρωποι βιάζονταν και τραυματιζόντουσαν σοβαρά από την ασφάλεια της Barrick; Θα έπαυε την υποστήριξή της η Οττάβα αν 100 Τανζανοί σκοτώνονταν στα ορυχεία της;

Η αφρικανική θυγατρική της Barrick, η Acacia Mining, έχει εμπλακεί σε μια μεγάλη πολιτική σύγκρουση στο ανατολικοαφρικανικό κράτος. Με όλο και περισσότερα στοιχεία που δείχνουν την αποφυγή πληρωμής φόρων και δικαιωμάτων, η Acacia έχει καταγγελθεί[1] από τον πρόεδρο, οι εξαγωγές της ανεστάλησαν[2] και τιμωρήθηκε[3] με ένα τεράστιο φορολογικό πρόστιμο.

Τον περασμένο Μάιο, μία κυβερνητική ομάδα κατέληξε πως η Acacia δήλωνε συστηματικά σημαντικά μικρότερο[4] ποσοστό χαλκού και χρυσού στα συμπυκνώματα ορυκτών που εξήγαγε. Τον επόμενο μήνα μία κυβερνητική επιτροπή κατέληξε πως η μη ανακοίνωση των εσόδων της ξένης εξορυκτικής εταιρείας είχε κοστίσει στην Τανζανία 100 δισεκατομμύρια δολάρια. Σύμφωνα με τη μελέτη, από το 1998 έως και τον Μάρτιο του 2017 η κυβέρνηση της Τανζανίας έχασε μεταξύ 68,6 και 108,5 τρισεκατομμύρια σελίνια[5] σε έσοδα

από συμπυκνώματα ορυκτών.

Το σκάνδαλο γύρω από τις εξαγωγές της Barrick οδήγησε τον πρόεδρο της Τανζανίας, Τζον Μαγκουφούλι, στο να απολύσει[6] τον υπουργό εξορύξεων και το συμβούλιο της Υπηρεσίας Ελέγχου Ορυκτών. Το κοινοβούλιο της Τανζανίας ψήφισε επίσης τον επανέλεγχο[7] των συμβολαίων εξόρυξης και το μπλοκάρισμα[8] των εταιρειών από το να προσφεύγουν σε διεθνή εμπορικά δικαστήρια εναντίον της χώρας.

Ενώ η πολιτική διαμάχη γύρω από τις πληρωμές δικαιωμάτων κλιμακώνεται, οι παραβάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνεχίζονται με αμείωτο ρυθμό στο ορυχείο της εταιρείας στη **Βόρεια Μάρα**. Μία πρόσφατη αποστολή της οργάνωσης «MiningWatch» αποκάλυψε[9] πως *«νέες περιπτώσεις σοβαρής και ανεπανόρθωτης βλάβης έχουν έρθει στο φως, σχετικά με τις συμπλοκές μεταξύ των θυμάτων και την ασφάλεια του ορυχείου και την αστυνομία, που φυλά το ορυχείο βάσει του Μνημονίου Κατανόησης (MOU), το οποίο έχει υπογραφεί μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών και της Αστυνομίας της Τανζανίας.*

Οι νέες περιπτώσεις που καταγράφηκαν τον Ιούνιο του 2017 περιλαμβάνουν: απώλεια άκρων, απώλεια όρασης, σπασμένα κόκαλα, εσωτερικά τραύματα, παιδιά που χτυπήθηκαν από θραύσματα εκρήξεων και από δακρυγόνα που έριξε η ασφάλεια του ορυχείου, κυνηγώντας τους αποκαλούμενους εισβολείς στα γειτονικά χωριά. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, οι χωρικοί ανέφεραν σοβαρούς ξυλοδαρμούς συνήθως από κοντάκια όπλων και ξύλινα γκλομπ. Μερικοί είναι σοβαρά τραυματισμένοι από τις εκρήξεις δακρυγόνων ή από τις λεγόμενες πλαστικές σφαίρες. Άλλοι πυροβολούνται, ακόμη και πισώπλατα. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια υπάρχει ένας αριθμός θανάτων».

Τουλάχιστον 22 άτομα[10] έχουν σκοτωθεί και 69 έχουν τραυματιστεί κοντά ή μέσα στο ορυχείο στη Βόρεια Μάρα από το 2014 ως τώρα.

Τα περισσότερα από τα θύματα ήταν εξαθλιωμένοι χωρικοί που

έξυναν τα βράχια για μικροσκοπικά κομμάτια χρυσού και που συχνά έκαναν αυτή τη δουλειά σε αυτά τα εδάφη πριν τον ερχομό της Barrick. Έρευνα του 2016 βρήκε πως οι, πληρωμένες από την εταιρεία, ασφάλεια και αστυνομία είχαν σκοτώσει 65 άτομα[11] και τραυματίσει 270 στην περιοχή από το 2006. Οι οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Τανζανία υπολογίζουν έως και 300 θανάτους[12] σχετιζόμενους με το ορυχείο και οι Financial Times αναφέρουν[13] πως κανένας φύλακας ή αστυνομικός που εργάζεται στην εταιρεία δεν σκοτώθηκε ποτέ σε ώρα υπηρεσίας.

Εν μέσω της βίας στη Βόρεια Μάρα και μιας κλιμακούμενης διαμάχης για τους απλήρωτους φόρους, ο Ύπατος Αρμοστής του Καναδά πραγματοποίησε[14] μία συνάντηση μεταξύ του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της Barrick, John Thornton, και του προέδρου Μαγκουφούλι. Αφού συνόδεψε τον επικεφαλής της Barrick στη συνάντηση στο Νταρ Ελ Σαλάαμ, ο Ian Myles είπε στον τύπο:

«Ο Καναδάς είναι τόσο πολύ περήφανος[15] που περιμένει όλες του οι εταιρείες να σέβονται τα υψηλότερα στάνταρ, τη νομιμότητα και να σέβονται τους νόμους και την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Γνωρίζουμε πως η Barrick είναι ιδιαίτερα προσηλωμένη σε αυτές τις αξίες».

Διορισμένος τον περασμένο χρόνο από τον Τρυντώ, ο Myles – του οποίου «το πάθος για τη διεθνή ανάπτυξη άρχισε» όταν ήταν 17 ετών, σύμφωνα με το προφίλ του στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο – αντέγραψε τον Στήβεν Χάρπερ (τέως πρωθυπουργός του Καναδά). Κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού στη Χιλή το 2007, ο Χάρπερ αντέδρασε στις διαμαρτυρίες για ποικίλες οικολογικές και ανθρωπιστικές παραβάσεις στο ορυχείο της εταιρείας στο Πάσκουα Λάμα, λέγοντας: *«Η Barrick ακολουθεί[16] τα Καναδικά στάνταρ της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης».*

Μία αρθρογράφος του *Tanzania Business Ethics* δεν ικανοποιήθηκε από την παρέμβαση του Ύπατου Αρμοστή. Αντιδρώντας έτσι, η Samantha Cole έγραψε[17]:

«Είναι τόσο προσβλητικό το ότι αυτοί οι Καναδοί και Βρετανοί πιστεύουν πως μπορούν ακόμα να μας κοροϊδεύουν με τις φανταχτερές, ανόητες και αποπροσανολιτιστικές πολιτικές και την ανεντιμότητά τους. Σε ποιες αρχές είναι προσηλωμένη η Barrick; Δεν έγινε αυτόπτης μάρτυρας η χώρα μας των σκοτωμών; Των βιασμών; Του εμπρησμού των σπιτιών μας; Της καταστροφής του περιβάλλοντός μας; Της δηλητηρίασης των νερών μας; Της διαφθοράς; Της απάτης; Των εκατοντάδων δικαστικών διαμάχων με τις ντόπιες εταιρείες της Τανζανίας να κακοποιούνται, να εκφοβίζονται και να δεινοπαθούν; Και η λίστα συνεχίζεται. Για ποιες «αξίες» υπερηφανεύεται ο πρέσβης Myles; Πόσο ανέντιμο και ανήθικο είναι να στέκεται και να ψεύδεται περί αξιών. Θα ήταν προτιμότερο να μην πει ΤΙΠΟΤΑ γιατί κάθε χώρα, στην οποία λειτουργεί η Barrick, έχει και έναν μακρύ, μακρύ κατάλογο παράνομων δραστηριοτήτων και εγκλημάτων».

Αγνοώντας τις προεκλογικές υποσχέσεις, η κυβέρνηση του Τρυντώ ρίχνει ανοιχτά αυτό το διπλωματικό βάρος της χώρας πίσω από την πιο αμφιλεγόμενη εταιρεία εξορύξεων του Καναδά, σε μία χώρα όπου έχουν πραγματοποιηθεί οι χειρότερες παραβάσεις. Όταν κατά τη διάρκεια των εκλογών ερωτήθηκε το κόμμα του σχετικά με τη μαζική παγκόσμια εξορυκτική βιομηχανία του Καναδά απάντησε[18]:

«Το Φιλελεύθερο Κόμμα του Καναδά μοιράζεται τις ανησυχίες των Καναδών γύρω από τη δράση ορισμένων Καναδικών εταιρειών εξόρυξης που λειτουργούν στο εξωτερικό και επί μακρόν μάχεται για τη διαφάνεια, την υπευθυνότητα και τη βιωσιμότητα στον τομέα των εξορύξεων».

Η δήλωση των Φιλελεύθερων περιελάμβανε την ξεκάθαρη στήριξη στο «Νομοσχέδιο για την Εταιρική Υπευθυνότητα των Εταιρειών Εξόρυξης, Πετρελαίου και Αερίου σε Αναπτυσσόμενες Χώρες», το οποίο θα παρακρατούσε μέρος της διπλωματικής και οικονομικής υποστήριξης από εταιρείες που αποδεικνύονται υπεύθυνες για σημαντικές παραβάσεις στο εξωτερικό. Παρομοίως, οι Φιλελεύθεροι δημοσίευσαν μια επιστολή για τον εξορυκτικό τομέα

κατά την προεκλογική περίοδο του 2015 που σημείωνε[19], «μία Φιλελεύθερη κυβέρνηση θα δημιουργήσει ένα ανεξάρτητο γραφείο διαμεσολαβητή ώστε να συμβουλεύει τις Καναδικές εταιρείες, να μελετά τις καταγγελίες εναντίον τους και να ερευνά όσες καταγγελίες θεωρεί πως έχουν βάση».

Με περίπου δύο χρόνια πλέον θητείας του, το καθεστώς Τρυντώ δεν έχει ακόμη κάνει πραγματικότητα καμία από τις υποσχέσεις του ώστε να χαλιναγωγήσει τον αμφιλεγόμενο εξορυκτικό τομέα του Καναδά. Στην πραγματικότητα, οι Φιλελεύθεροι συνεχίζουν την ίδια πολιτική επιθετικής υποστήριξης των εξορυκτικών εταιρειών όπως και ο Χάρπερ.

Αν πράγματι ετοιμάζονται να στηρίξουν ανοιχτά την Barrick στην Τανζανία, εύλογα αναρωτιέται κάποιος τι ακριβώς πρέπει να κάνει μια εταιρεία για να χάσει τη στήριξη του Τρυντώ;

_____-

Σημειώσεις:

1. https://www.ft.com/content/7f53064e-4f7d-11e7-bfb8-997009366969
2. https://www.theglobeandmail.com/report-on-business/industry-news/energy-and-resources/losses-mount-at-barrick-golds-africa-subsidiary-after-export-ban/article35140493/
3. https://business.financialpost.com/commodities/acacias-190-billion-tax-bill-would-take-centuries-to-pay-2/wcm/64143f78-bf2d-4663-ba3f-bb9df09ab885
4. https://www.ft.com/content/7f53064e-4f7d-11e7-bfb8-997009366969
5. Όπως προηγ.
6. https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-05-24/tanzanian-president-asks-mines-minister-to-resign-after-audit
7. https://news.xinhuanet.com/english/2017-03/27/c_136159393.htm
8. https://miningwatch.ca/blog/2017/7/19/anger-boils-over-n

orth-mara-mine-barrickacacia-leave-human-rights-abuses-unaddressed#sthash.rmwN1CVi.ctreDT7a.dpbs
9. Όπως προηγ.
10. https://www.ft.com/content/40c467e2-66e3-11e7-9a66-93fb352ba1fe
11. https://www.theglobeandmail.com/report-on-business/international-business/african-and-mideast-business/police-killed-65-injured-270-at-tanzanian-mine-inquiry-hears/article32013998/
12. https://www.raid-uk.org/blog/acacia-mining%E2%80%99s-troubles-tanzania-run-deeper-tax
13. https://www.ft.com/content/40c467e2-66e3-11e7-9a66-93fb352ba1fe
14. https://www.ippmedia.com/en/news/magufuli-sidelines-acacia-opens-talks-barrick
15. https://tanzaniabusinessethics.wordpress.com/2017/06/18/is-barrick-gold-acacia-mining-about-to-sting-president-magufuli-the-tanzania-nation/
16. https://www.theglobeandmail.com/news/national/pm-sells-canada-as-third-economic-option/article20399394/
17. https://tanzaniabusinessethics.wordpress.com/2017/06/18/is-barrick-gold-acacia-mining-about-to-sting-president-magufuli-the-tanzania-nation/
18. https://www.huffingtonpost.ca/john-cumming/mining-canada-federal-election_b_8235824.html
19. https://ipolitics.ca/2017/03/14/fulfill-mining-ombudsperson-promise-academics-tell-liberals/

*Άρθρο που δημοσιεύτηκε στο προσωπικό **ιστολόγιο του Yves Engler**. Ο Yves Engler είναι συγγραφέας και ακτιβιστής που ζει στο Μόντρεαλ.